

Cis DE STRANDJUTTER

EEN GAMBIAANSE COLLEGA EN HET NUT VAN ACHTERGELATEN PIEPSCHUIM

Gebruikt ISOMO of piepschuim achteloos achtergelaten is wereldwijd een echte pest, van dezelfde orde als sigarettenpeuken. Recycleren kan, maar ligt moeilijk in derde wereld landen. Daar kennen ze – noodgedwongen – ander hergebruik.

PIEPSCHUIM, EEN SUCCESVERHAAL DAT SPOREN NALAAT

In februari was ik in West-Afrika, langs de Gambiaanse kust. Daar zijn nog mooie en bovendien ongekuisde stranden, zodat er voor een strandjutter nog wat te vinden valt: in de zon gebleekte dolfijnenkarkassen, resten van zeeschildpadden, verdroogde trekkersvissen, wrakhout begroeid met zeepokken, zelfs een aangespoeld zeepaardje. En natuurlijk ook het onvermijdelijke afval, gigantische hoeveelheden, plastic en andere troep, met daartussen veel witte brokken ISOMO of piepschuim. Officieel heet het product EPS, een afkorting voor geëxpandeerd polystyreen. Het is een polymeer gemaakt uit aardolie. Tijdens de productie blaast men er lucht in waardoor het die typische luchtige, korrelige structuur en witte kleur krijgt. Zonder lucht en kleurloos kennen we het gewoon als het plastic van talrijke verpakkingen.

Het vermaledijde ISOMO, zo handig als het is om breekbare spullen in te verpakken, want licht en schokabsorberend, zo vervelend is het als het in het milieu terecht komt. Micro-organismen weten er geen raad mee. Het is net zo resistent als steen en het blijft voor jaren, zelfs eeuwen bestaan. Hoogstens verkleinen grote brokken uiteindelijk tot de typische kleine bolletjes. Die zie je dan overal, samengewaaide in depressies in het zand waar ze onder invloed van de wind hun heksendans uitvoeren. En zeevogels, zoals de Noorse stormvogel, aanzien de bolletjes – tot hun eigen schade en schande – als voedsel.

OP STAP MET CEESAY, EEN CONCURRENT STRANDJUTTER

Alles wat in zee rondrijft raakt begroeid met zeepokken, mosselen en andere dieren en wieren. Naar zulke voorwerpen was ik op zoek en vaak waren dit verloren markeringsboeitjes van drijfnetten. Voor het in elkaar knutselen van die boeitjes gebruiken Gambiaanse vissers naast stukken ISOMO, allerlei gerecycleerde lege plastic verpakkingen en zolen van flipflops, als het maar drijft. Piepschuim vervult hier de rol van het vroegere kurk, met dat verschil dat piepschuim kunststof is en veel langer in het milieu blijft.

Bij aftrekkend tij, net na hoogwater, is het beste moment om de vloedlijn af te struinen op zoek naar wat de zee zo al achtergelaten heeft. Ik had hem al een paar keer opgemerkt, een pezig Gambiaan in een versleten plunje en voorzien van een grote jute zak. Dagelijks liep hij zoekend langs de vloedlijn. En hij raapte dingen op. Een concurrent? Op een morgen sprak ik hem aan: “Wat hij precies oprapte”. Ceesay – zo heette hij – zocht ook brokken piepschuim, niet de begroeide stukken die mij interesseerden, maar wel propere witte stukken. Alvast geen concurrent maar een echte strandjutter. “Waarvoor dat dan wel kon dienen” vroeg ik. “Ik verkoop dat aan de vissers. Die lossen de brokken op in benzine en gebruiken het om de gaten in hun schepen te stoppen.” Blijkbaar lonend want hij was elke dag op het appel...

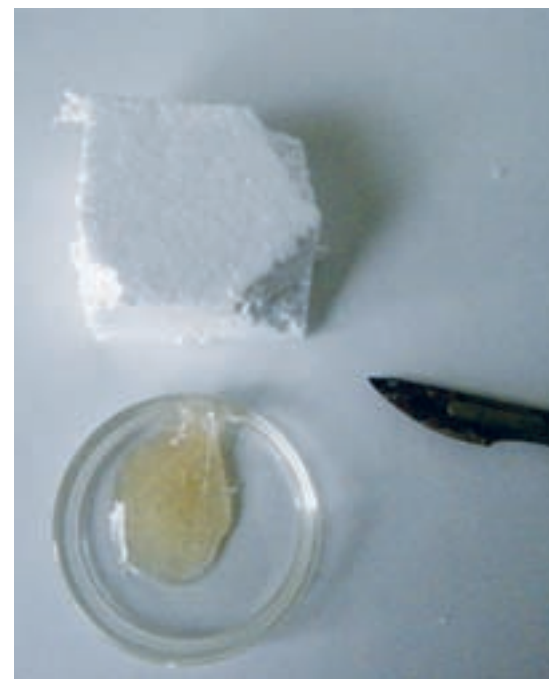

ISOMO ALS DICHTMIDDEL

De bodem van de plaatselijke vissersbootjes of pirogues die op het strand getrokken waren, zaten inderdaad vol gaten. Aangevreten door paalwormen en andere houtaantastende diertjes. Niet bevorderlijk voor de stevigheid van de boot en duidelijk een probleem voor de vissers. Als je die gaten kunt volstoppen, dan hoeft je minder snel de planken in hun geheel te vervangen.

De methode was nieuw voor me en thuis dompelde ik een stuk piepschuim in wat benzine. Het resultaat was spectaculair, onder gesis verdween het hele brok als sneeuw (!) voor de zon. Gewoon opgelost. Ik ging verder, brok na brok. Ongelofelijk hoeveel piepschuim je in een klein beetje benzine kunt oplossen. Eigenlijk niet te verwonderen, want het bestaat voor 98% uit lucht. Als je er maar genoeg van “oplost”, krijg je een soort kleurloze kleverige pasta, die nog dagen kneedbaar blijft en – mits wat handigheid – te gebruiken is als vulmiddel. Achtergelaten brokken ISOMO blijken dus toch nog ergens bruikbaar voor te zijn, maar of dat nu de oplossing is voor al het rondslingerende piepschuim...

FK

■ Een merkwaardig voorbeeld van recyclage... De Gambiaan Ceesay verzamelt aangespoeld piepschuim op het strand en verkoopt het aan de lokale vissers. Die lossen het vervolgens op in benzine en dichten er hun lekke vissersvaartuigen mee (FK)